

LBRIS

We know
books

DOINA RUȘTI

Depravatul
din Gorgani
alte 52 de ciudățenii

LITERA
București

DEPRAVATUL DIN GORGANI	3
CARTEA DEPRAVATULUI	9
Regula nr. 1: <i>Să nu fii ciudat!</i>	11
DISPARIȚIA LUI ANTON	12
VÂRCOLACUL DIN BUCUREȘTI	15
Regula nr. 2: <i>Fără pasiune nu există nici desfrânare!</i>	19
MUZICĂ ȘI ELIXIRE	20
ECOUL UNEI PASIUNI	24
ATRAȚIE MEDICALĂ	27
Regula nr. 3: <i>Desfrânat, dar cu ștaif.</i>	31
TELELEICA	32
CRUZIME DE ARTIST	35
STAICO MARGHIOLUL	39
ȘALUL GALBEN	41
Regula nr. 4: <i>Contează doar excesele care fac din tine vedetă.</i>	45
ZARNACADEAUA	46
DRAGOSTE DE PRINȚESĂ	48
RÂVNIT DE TOȚI	51
EXPERIMENTUL	54
Regula nr. 5: <i>Cea mai rea dintre plăceri vine din solidaritatea frustraților.</i>	57
MAGLISITUL	58
MIZANTROP	61

Regula nr. 6: <i>Destrăbălează-te, dar nu atinge anomalia!</i>	65
ȚIPĂȚ LUNG	66
ȘALVARI	69
VANITATE DE MĂMULAR	71
Regula nr. 7: <i>Când pasiunea nu e autentică, nici literatura nu e.</i>	75
FAPTE DE SABIE ȘI PANĂ	76
BALADĂ DIN LIPSCANI	79
DASCĂLUL CĂPRICEANU	83
Regula nr. 8: <i>Aventura se manifestă epidemic.</i>	87
CULOAREA CĂINELUI	88
AMANTUL	91
JODIN ȘI JALUNA	95
NERUSINATUL	98
Regula nr. 9: <i>Nemuritoare sunt numai plăcerile interzise.</i>	101
PASĂREA DIN VISE	102
PLĂCERE FATALĂ	105
ANASTASIA VRĂJITOAREA	108
Regula nr. 10: <i>Să nu te vinzi ieftin!</i>	111
O FEMEIE DE 50 DE TALERI	112
SIMFONIA	114
Regula nr. 11: <i>Dacă ai fost prins asupra faptei, e mai bine să-ți pui cenușă în cap.</i>	117
IAȘCA ÎNFIERATUL	118
CRIMA	120
Regula nr. 12: <i>Gustul desfrâului e mai dulce în mijlocul catastrofelor.</i>	123
LA CHIRAMELE, ÎN GORGANI	124
CEASUL DE TINICHEA	127

Regula nr. 13: *Destrăbălarea are rădăcini mistice.* 131

CALEMGIUL ȘI CLĂDIREA
CU DOUĂSPREZECE PORȚI 132

VIZIUNEA 135

BALAMUCI 138

FEMEIA DISPĂRUTĂ 141

ISTERIA STAFIILOR 144

Regula nr. 14: *Nu păstra obiecte! Ele sunt doar depozite ale unei desfrânări neconsumate.* 147

HAGI ZAHARIE STRĂINUL 148

UN TARTAN PESTE O ȚEASTĂ GHINIONISTĂ 151

UN OBIECT PUS PE LISTĂ 154

Regula nr. 15: *Nu subestima locurile întâlnirilor capitale!* 157

HARTA DESFRÂNĂRII 158

FÂNTÂNA CALICILOR 161

FEMEIA FATALĂ 164

Regula nr. 16: *Devotamentul e o cale îngustă.* 167

COMOARA PAHARNICESEI 168

HAINA BOIEREȘTI 172

Regula nr. 17: *Plăcerile costă!* 175

POVEȘTEA UNUI DESEN 176

PLĂCERI SUMBRE 180

CEARȘAFURI DE DAMASC 182

ÎNTÂLNIREA 185

Regula nr. 1: Să nu fii ciudat!

DISPARIȚIA LUI ANTON
VÂRCOLACUL DIN BUCUREȘTI

Arnăuț, Amedeo Preziosi

DISPARIȚIA LUI ANTON

După cum scrie la scripte, Anton a fost ciudat rău. Era un tip din Ianina, din orașul celui mai bun tutun din Imperiu. Când ziceai *tutun de Ianina*, te refereai la ceva parfumat, la un tabac auriu, uscat bine, cum e cel olandez din zilele noastre.

Antoniade, zis Anton cafegiul, a descins în București pe la anul 1793, într-o vară. A închiriat o incintă, lipită de-o prăvălie vestită, amândouă aflate în proprietatea unui anume Istrate, grec meglenit, născut la Stambul, prin urmare, vorbitor de limbă română. Acest Istrate, venit din Capitala Imperiului, făcuse deja ceva avere la București: avea mai multe prăvălii, în care vindea de toate, de la pânzeturi și bijuterii la mâncare și la lichioruri, cu toate aromele cunoscute pe-atunci. Având atâtea pe cap, își închiriază cafeneaua lui Anton, pe care îl știa de pe vremea în care el însuși aducea la București tutun din Epir. Inițial s-a bucurat să-și ajute un compatriot, dar în scurt timp a realizat că acest Anton era cam *ciudat*.

Lumea observase că nu e în regulă. Părea bicisnic, taciturn, mai exact, nu dădea bună ziua la nimeni. Nu abordase nicio femeie. Vă închipuiți? Să ajungă la București și să nu întindă mâna după vreun sfârc, să nu tragă în nări parfum de romaniță

suportate sau cine știe pentru ce altele continuau să plutească peste oraș. Anton cafegiul e declarat fugar, dat în urmărire prin toată Valahia. Descrierea lui a rămas în scripte, ca și declarația sticlăresei, care insista că Anton avea un defect – ca bărbat.

Nu s-a dus nimeni până în Epir, să cerceteze dacă Anton ajunsese acasă. Și, oricum, nu conta, mai ales că drumul, plin de primejdii și el, putea să aducă multe posibile rezolvări ale acestei povești. Dar să nu credeți că cineva s-a gândit la primejdii! Anton, fiind atât de ciudat, nu putea să fie decât un nemernic, o răutate meschină, un criminal.

Mult timp după aceea, când s-a demolat cafeneaua, a fost găsit un schelet – cineva mort de mult, nu mai conta cum. Nimeni însă nu s-a gândit la Anton, care, oricum, avea locul lui, de *ciudat*, deci nu putea fi confundat cu altcineva, nu putea să se bucure nici *post-mortem* de vreo picătură de glorie.

Ciudatul e cineva scos din cărți, iar ciudățenia ține întotdeauna de felul în care un om relaționează cu alții. Prin urmare, o persoană ciudată iese din schema dezmățului ori a altor plăceri.

VÂRCOLACUL
DIN BUCUREȘTI

Pe la 1780 trăia la București un vârcolac, care pe timpul zilei se ocupa cu scrisul, într-un *calem*. Prin urmare, avea meseria onorabilă de calemgiu. Iar noaptea, își lăsa hainele, transformându-se într-un vânător consecvent, dar discret. Nu era chiar o transformare ca în basme; omul era păros, încât dimineața pierdea un ceas să se bărbierească, însă până seara se transforma într-o ființă blănoasă. În afară de asta, fiind blond spre roșcat, căpăta imediat un aer exotic, de animal rar. Altfel, în timpul zilei era chiar un tânăr încântător, poate și din cauza *ișlicului*, mai mult un potcap scurt, căptușit cu bumbac, dar și a întregii ținute, de funcționar fandosit, veșnic încheiat la toți nasturii. Peste anteriul deschis la culoare, purta măgele de un roșu-deschis, în aceeași culoare cu șalul și cu pantofii. Avea și eleganță în mișcări, în felul de-a răsuci pana în aer ori de a fâlfâi fila, înainte de-o pune în teanc.

Dincolo de toate acestea, se afla corpul său îmblănit, și o *foame* continuă de iubire. Și poate că asta și era rolul lui, de mascul absolut și de creator al unei specii de vârcolaci.

Nu-i venea să se dezbrace de față cu alții. Mai ales, de față cu altele. Iar această rețineră s-a transformat cu timpul într-un fel de

umbră lipită de el, o ființă plină de sclifoseli, apoi într-un paznic cu fața schimonosită, ca destul de repede să devină stafia de care te sperii la fiecă pas.

Chiar și-așa, viața calemgiului era de-a dreptul fantastică. De câte ori punea ochii pe câte o femeie, în mod accelerat se atașa nebunește. Era cuprins de o pasiune trăită intens, cu pânde, cu urmăriri, de multe ori cu nopți de tristețe. Înnebunea. Greșea hârtiile la cancelarie, iar mintea, transformată în milioane de fluturi, călătorea pe străzi, în căutarea urmelor acelei femei pe care o vedea coborând de la Colțea, rătăcind prin prăvălii ori urcând în câte o trăsură pentru a traversa Bucureștiul.

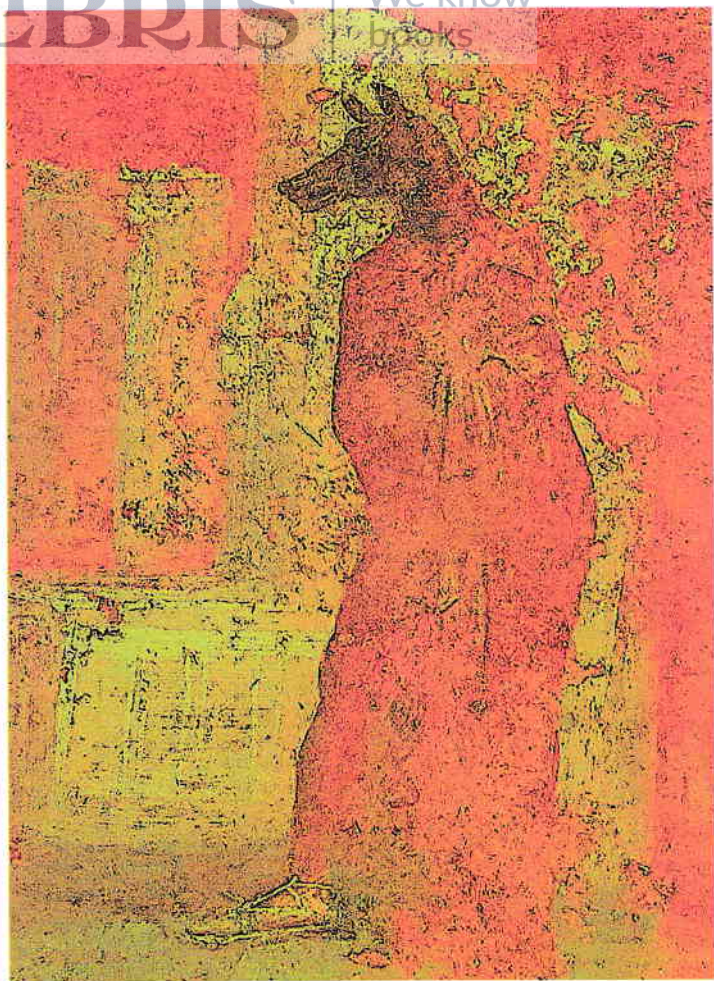
În schimb, noaptea începea partea cea mai frumoasă a vieții, când stătea pe sub balcoane, contemplându-le rotunjimile, trăgând în nări aromele indrușaimului, bucurându-se de umbreluțe și felinare. După ce învăța obiceiurile unei case, se cocoța pe balcon, îndeletnicire care, prin exercițiu, ajunsese o artă. Când toată lumea dormea, în unele cazuri, pătrundea în iatac, unde vizitele sale se derulau după noroc. Femeile se speriau, lumea sărea în picioare, urma ciomăgeala, și în cele din urmă săritura de la balcon.

Deși mai erau și nopți norocoase, când în umbra iatacului, în lumina puțină a lunii, descoperea câte o femeie care părea că-l așteaptă. Iar femeile astea făceau parte dintr-o specie rară, de visători, pe care calemgiul le recunoștea uneori și pe stradă, după lădițele înțesate de cărți, pe care comisionari speciali le aduceau de departe.

Dar acestea erau legături de o noapte. Sângele lui se aprindea doar în fața acelor femei de neatins, ascunse în trăsuri, acoperite de dantelă și de mătăsuri.

Într-o noapte a avut ghinion, probabil că-și mai pierduse din agilitate. După o incursiune cu țipete și palpitații, a țâșnit spre balcon, pentru săritura finală – fala aventurilor lui. Dar ceva a mers prost, poate o apreciere pripită, și-a căzut într-un arac care sprijinea bobidragul din trotuar.

Așa a ajuns într-un document al agiei, unde stă consemnată o întâmplare inexplicabilă. Mai întâi s-au făcut slujbe, apoi a

Anubis roman, Muzeul Național Napoli

fost luat pe sus doctorul. În cele din urmă, mortăciunea a fost arsă, iar cenușa, îngropată sub pragul unei biserici din cartierul Pantelimon. Se spune că un pictor de biserici l-ar fi desenat, dar hârtia, luată de mâini curioase, s-a pierdut în negura vremii.

Totuși, în raportul de cancelarie, e notată o descriere scurtă și poate nedreaptă, pe care am simțit impulsul s-o detaliez.

Acesta a fost singurul vârcolac văzut vreodată prin București, iar în urma lui, niște femei, rămase în așteptare, au suspinat nopțile și l-au visat, răsfoind câte-o carte.

**Regula nr. 2: Fără pasiune
nu există nici desfrânare!**

MUZICĂ ȘI ELIXIRE
ECOUL UNEI PASIUNI
ATRACȚIE MEDICALĂ

Violonistul, reproducere după Theodore Valerio

MUZICĂ ȘI ELIXIRE

Dintre scripcarii secolului al XVIII-lea, l-am ales pe Mă-tase, despre care se spune că s-ar fi născut cântând. În loc să se smiorcăie sau să plângă, de cum a văzut lumina lumii, l-a și lovit veselia și, printre găngurelile și chicoteala de prunc, scotea și câte o lălăială scurtă, mărint un ochi, exact cum avea să facă tot restul vieții. Și ce viață! Fiind carismatic și gata să cânte pe gratis, n-avea nevoie de multe. Obținea orice și putea să călătorească oriunde: în loc de documente ori de permise, trecea arcușul pe coarde și zicea din gură ceva. Așa se face că s-a plimbat prin multe locuri, de care valahii de rând nici măcar n-auziseră. A avut norocul s-o taie spre Brașov și de-acolo spre Budapesta și Viena, iar într-un târziu, după niște ani de colindat Europa, a descoperit cu uimire cât de ușoară era viața la București.

Întors acasă, și-a găsit loc bun de cântat lângă o cafenea, iar lumea îi puneia bani frumoși într-o cutie de tablă.

Și chiar avea un glas demn de numele lui. Cânta la scripcă, dar și din gură, în limbi care nu mai răsunaseră prin oraș, cântece adunate de pe unde umblase, în special dintre cele care aprindeau în sânge scânteii și dorințe aducătoare de lacrimi.

Iar acea cafenea, în care mormăiau glasuri mahmure, era așezată vizavi de casele lui Petrache Sticlaru, vraci vestit, care-ți

Doi lăutari, prelucrare după Jean-Étienne Liotard

lua durerea cu mâna și cu șase „sticle“ micuțe cât pumnul, pe care sclifosiții orașului, care se pretindeau greci, le numeau și *ventuze*.

Era el vraci, dar unul cu suflet aprins. Nimic din ceea ce-i oferise viața nu i se părea atât de frumos cum era ocupația lui. De mic îl fascinaseră plantele, elixirele, dar mai ales practica pe câte un corp atacat de o boală, asaltat de idei. Cum vedea pe cineva mort de beat, se repezea la el cu tinctură de cimbru. Avea întotdeauna buzunarele pline de hapuri și de licori preparate de el, fiind gata să ajute oricând, iar dintre toate, arta ventuzelor îl făcuse celebru, pentru că știa exact unde să pună sticla și cât s-o încălzească la flacăra, cum să ungă pielea cu niște uleiuri, între care unul făcut cu venin, care ajunsese să-i poarte și numele. Când pielea lua foc, înțesată de ace, Petrache planta ventuza spunând două-trei vorbe în limba magiei.

Datorită acestui meșteșug își atrăsese porecla *Sticlaru* – ca maestru al sticlelor de vindecat junghiuri.

Avea un divan lângă fereastră, unde stătea pacientul întins, iar în timp ce trecea flacăra prin ventuză, ofta cu ochii pe geam, spre cafeneaua lângă care Mătase trăgea la arcuș și din gură. Era ceva în cântecul lui, un îndemn de-a deschide ușa de la intrare, de-a coborî cele 27 de trepte înguste, de-a se năpusti în stradă, nu ca să-l audă mai bine, ci ca să-i ia vioara din mână și să i-o facă țandări în cap.

Bineînțeles, îi plăceau melodiile, îi plăcea vocea, care-i intra drept în sânge, caracatiță tenace, cu 200 de brațe. Dar în ciuda acestor plăceri, exista dorința lui (recunoștea – detestabilă și fără cauză) de a-l călca în picioare pe cântăreț. Voia să-l ucidă, să-l șteargă de pe suprafața mahalalei Lipscani.

Iar într-o zi de marți a anului 1781, a ieșit în stradă cu o hotărâre care i se citea în privire.

Sticlaru, înfipt în mijlocul străzii, matahală bărboasă, înveșmântată în catifele de un mov prăfuit, purta un ișlic tubular, pus în evidență de o eșarfă de muselină, ca laptele proaspăt. Era un bărbat impozant, cu ochii aruncați înainte, spre bietul scripcar. Și-i spun „bietul“ pentru că părea prăpădit: mărunt, cu mustăți cam zburlite, cu ochi de câine devotat unui stăpân ticălos. În ziua aia purta o vestuță cu guler înalt, cum nu se mai văzuse prin București, și-o cealma discretă, din satin bej. Plimba arcușul cu siguranță, arătându-și în soare cele două inele cu piatră, purtate pe inelar și pe degetul mic, și cânta în italiană, limbă făcută să-ți aducă aminte câte datorii ai la viață, cât ești de mărunt.

S-au privit mult, fiecare gândindu-se la ce era mai important pentru el: Sticlaru – cum să-l ucidă pe cântăreț, iar acesta din urmă, care văzuse multe la viața lui – cum să-l pună cu botul pe labe pe vraciul ostil.

S-au privit, în timp ce lumea își vedea fiecare de ale sale. Iar când s-a lăsat seara, când din cafenea au început să iasă clienții, în căutare de cină, când peste București a căzut acvila tipătoare, ocrotitoarea orașului, iar la Cișmigiu s-a auzit primul clopot, Scripcaru a încetat să mai cânte, iar Sticlaru s-a apropiat, în sfârșit. Vedea pentru prima oară o scripcă așa lustruită și,

LIBRIS

We know
books

fără cuvinte, a cerut să se uite de-aproape. Era ceva în apele ei înghețate, un fel de spirit venit de pe lumea cealaltă, ceva care trezea în el toate pornirile ucigașe. A dus-o la piept și a mângâiat coardele, care-au început să-i vorbească, iar pe măsură ce asculta zumzăiala și cuvintele unor oameni care trăiseră cu multă vreme în urmă, înțelegând în sfârșit ce vrusese să-i spună Mătase Scripcaru, s-a luminat: era timpul să-și părăsească elixirele și celebrele sticle de junghiuri, să lase în urmă toate fericirile lui de până atunci. Nu-l mai interesa să vindece oamenii, nu mai voia să fie Sticlaru.

Și ridicând ochii în ochii de ape ai cântărețului, a văzut toată viața lui viitoare, de viorist secund, într-un tandem care-avea să devină celebru prin cântece și printr-o mult așteptată destrăbălare.

